คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๒/๒๕๔๕ **วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕**

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรควิถีไทย

ความเป็นมา

นายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผู้ร้อง" ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยหนังสือลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรควิถีไทยด้วยเหตุที่พรรควิถีไทยไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ กล่าวคือ พรรควิถีไทยไม่แจ้งการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๔๔) ให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ตามมาตรา ๓๕ และไม่ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป (ภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕) ตามมาตรา ๖๒ จึงมีเหตุให้ยุบพรรควิถีไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว

ต่อมาในขณะที่เรื่องยังอยู่ระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ นายทะเบียนพรรคการเมืองก็ได้มีคำร้องลงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรควิถีไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) เนื่องจากคณะกรรมการบริหารพรรควิถีไทยได้มีมติในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ให้ยุบพรรค ฯ

การรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย

ข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในคำวินิจฉัยที่ผ่านมาหลายคดี ว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอกันมาตลอดว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในการสั่งยุบพรรคการเมืองตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองเสนอเรื่องให้พิจารณาตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ถึงแม้ว่าในคำวินิจฉัยส่วนตนที่ผ่านมาข้าพเจ้าจะได้แสดงความเห็นที่ต่างไปจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในประเด็นนี้ก็ตาม แต่โดยที่ตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ คำวินิจฉัยของ

ศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันทุกองค์กรของรัฐ ข้าพเจ้าจึงจำเป็นต้องยึดถือและปฏิบัติตามบรรทัดฐานที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วางไว้ ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญย่อมมีอำนาจรับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองในกรณีนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

อย่างไรก็ดี อำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ นั้น จะต้องตีความโดยเคร่งครัดว่าเป็นเพียงอำนาจในการสั่งให้ยุบพรรคการเมืองและเฉพาะในกรณีที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง เท่านั้น ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจที่จะวินิจฉัยว่าหัวหน้าพรรคการเมืองใดละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง หรือไม่ เพื่อประโยชน์ในการที่นายทะเบียนจะนำคำวินิจฉัยไปเป็นหลักฐานในการเรียกค่าปรับจากหัวหน้าพรรคการเมืองที่ละเมิดบทบัญญัติแห่งกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวนั้น

คำวินิจฉัย

จากข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองทั้ง ๒ ครั้ง พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้คณะกรรมการบริหารพรรควิถีไทยจะได้มีมติให้ยุบพรรคเสียตั้งแต่วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ก็ตาม แต่พรรควิถีไทยมิอาจยุบตัวเองได้โดยลำพังเพียงมติของคณะกรรมการบริหารพรรค และพรรคก็มิได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่บัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบจนกระทั่งเวลาได้ผ่านพ้นไปถึง ๖ เดือนแล้ว ดังนั้น ในช่วงเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญยังไม่มีคำสั่งให้ยุบพรรควิถีไทย พรรค ฯ ก็ยังคงมีสภาพเป็นพรรคการเมืองอยู่โดยสมบูรณ์พร้อมกับมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายบางประการ เช่น การรายงานกิจกรรมของพรรคภายในเดือนมีนาคมของแต่ละปีตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ และการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองที่พรรควิถีไทยได้รับไปแล้ว รวม ๒ งวด ตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวเช่นเดียวกัน เกี่ยวกับเรื่องนี้ข้อเท็จจริงตามคำร้องปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดเวลาแล้ว พรรควิถีไทยก็ไม่ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามนัยมาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุให้ยุบพรรควิถีไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ศาลรัฐธรรมนูญส่งและปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕ และได้มีหนังสือถึงหัวหน้าพรรควิถีไทยให้ยื่นคำชี้แจงข้อกล่าวหาโดยส่งหนังสือไปยังที่อยู่เดิมของพรรควิถีไทย แต่หนังสือถูกส่งกลับเนื่องจากไม่มีผู้มารับ จึงได้จัดส่งไปยังที่อยู่ใหม่ของพรรค แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องก็ยังไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ

พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรควิถีไทยมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๖๒ โดยไม่มีคำชี้แจงใดๆ จากพรรค กรณีจึงมีเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) เกิดขึ้นกับพรรควิถีไทยจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรควิถีไทย และศาลรัฐธรรมนูญก็ชอบที่จะสั่งให้ยุบพรรควิถีไทยได้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

เมื่อได้สั่งให้ยุบพรรควิถีไทยตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้นก็ไม่มีเหตุที่จะพิจารณาวินิจฉัยคำร้องที่สองของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรควิถีไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) อีกต่อไป

นายสุจินดา ยงสุนทร
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ